

Beszédes József:”Sem házad udvarából, sem községedből, úgy vármegyédből, egy csepp vizet ki ne engedj!”

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

minden csepp kincs

*víz*stratégia
2013

Víz- stratégia-, gazdálkodás-, szolgáltatás-, ...

Kolossvály Gábor

főosztályvezető

Vízgyűjtő-gazdálkodási és Vízügyi Főosztály

„A víz akkor és ott legyen, ahol, és amikor kell”

Új globális és lokális kihívások:

- éghajlatváltozás, a szélsőségek erősödtek (nagy melegek, növekvő aszályhajlam, extrém csapadékok gyakorisága nő),
- urbanizáció, népesség növekedés,
- elérhető vízkészletek csökkenése, szennyezések növekedése, vízbiztonság, verseny a szűkülő készletekért, vízhasználati, vízszétosztási konfliktusok
- biztonságos élelemtermelés, kiszámítható gazdálkodás,

Vízgazdálkodási konfliktusok megoldása = jó vízstratégia

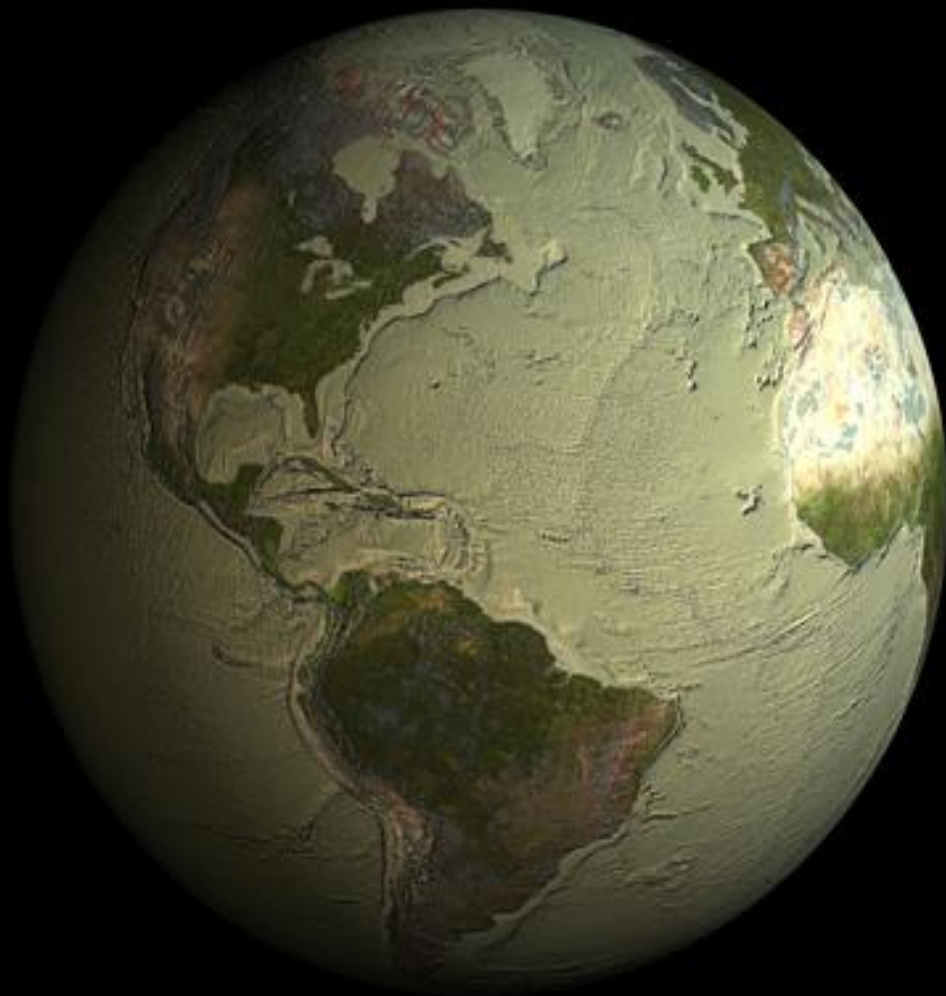
Válaszokat kell adnunk (alkalmazkodási alternatívák):

- rendelkezünk-e elegendő mennyiségű és minőségű vízkészlettel;
- milyen mértékű a **biztonság**, és mekkorák a **kockázatok**;
- milyen mértékbe szolgálja a mezőgazdasági termelés kiszámíthatóságát és biztonságát, az **öntözéses-gazdálkodás** elősegítését;
- milyen mértékben szolgálja a vízgazdálkodás a **gazdaság, a társadalom, a vidék fejlődését**;
- a hazai vízgazdálkodás mennyire szolgálja az **életminőség javítását**;
- mennyire érvényesülnek az **ökológiai, ökonómiai** szempontok;
- mennyire hatékony az **intézményi rendszer** működése?

Talajtani, Vízgazdálkodási és Növénytermesztési Tudományos Bizottságának
(2012. szeptember)

- Minden „fenntarthatónak” szánt regionális beavatkozásnál fontos a **víz – élelmiszer – energia – társadalom** kapcsolatrendszer folyamatos optimalizálása.
- A mezőgazdaság és vízgazdálkodás kapcsolatában paradigmaváltás szükséges.
- Az **egységes víz-körforgalmat** figyelembe vevő megoldások lehetnek csak fenntarthatóak, amelyeknek a **mezőgazdasági vízgazdálkodási beavatkozások szerves és nélkülözhetetlen részét kell, hogy képezzék**, a víz keretirányelv javaslatainak megfelelően.

1. **A mezőgazdasági vízgazdálkodásban egyidejűleg aktív és passzív tényező a talaj.**
2. Magyarországon a talaj az ország legnagyobb – potenciális – természetes víztározója.
3. A talajban történő hasznos tározás túlnyomó részt a vízgyűjtő területen folytatott racionális és fenntartható talajhasználat függvénye.
4. A mezőgazdasági termelés jelenlegi és jövőbeli fejlesztésének alapját a **szakmai konszenzuson nyugvó közép (3-5 év) és hosszú távú (5-10 év) vízgazdálkodási tervek** kidolgozása jelenti. Ez magába kell, hogy foglalja az agronómiai, műszaki, technológiai, nemesítési, minőségbiztosítási, környezetvédelmi, logisztikai, ökonómiai, marketing, vidékfejlesztési szempontokat, összefüggéseket egyaránt.
5. A **vízvisszatartás** valamennyi tényezőjét figyelembe véve kell kialakítani a **térségi öntözési rendszereket**.
6. A hatékonyság növelésének súlyponti kérdése a **tudományos kutatás, az oktatás és a szaktanácsadás fejlesztése**.
7. Egyértelmű és kiszámítható jogi és gazdasági szabályozás kialakítása.
8. Meghatározó jelentősége van a **szakszerű tápanyagellátásnak**.
9. Az adaptív, a változó klimatikus feltételekhez alkalmazkodó növénytermesztési technológiák.
10. A növénytermesztési technológiák műszaki, technológiai, biológiai fejlesztése.

A Föld
vízkészletének
97,2 %-a sós
víz

Az édesvíz készlet
mindössze 2,8 %
(ráadásul ennek $\frac{3}{4}$ - e
sarki jég és gleccserek
formájában nem
hozzáférhető)

RIO+20
United Nations
Conference on
Sustainable
Development

Útkeresés, jövő

A világ és Magyarország vízgazdálkodása az útkeresés időszakát éli.

MERT

Változnak a vízigények, nő a veszélyeztetettség, csökkennek a hozzájutási esélyek, nő a szennyezettség, nőnek a szolgáltatásokkal szembeni követelmények,

Vízgazdálkodási konfliktusok megoldása = jó vízstratégia

Változik a gondolkodás világméreteken:

Víz Világforum

(Marseille, 2012. március)

Rio+20

(Rio de Janeiro, 2012. június 20-22.)

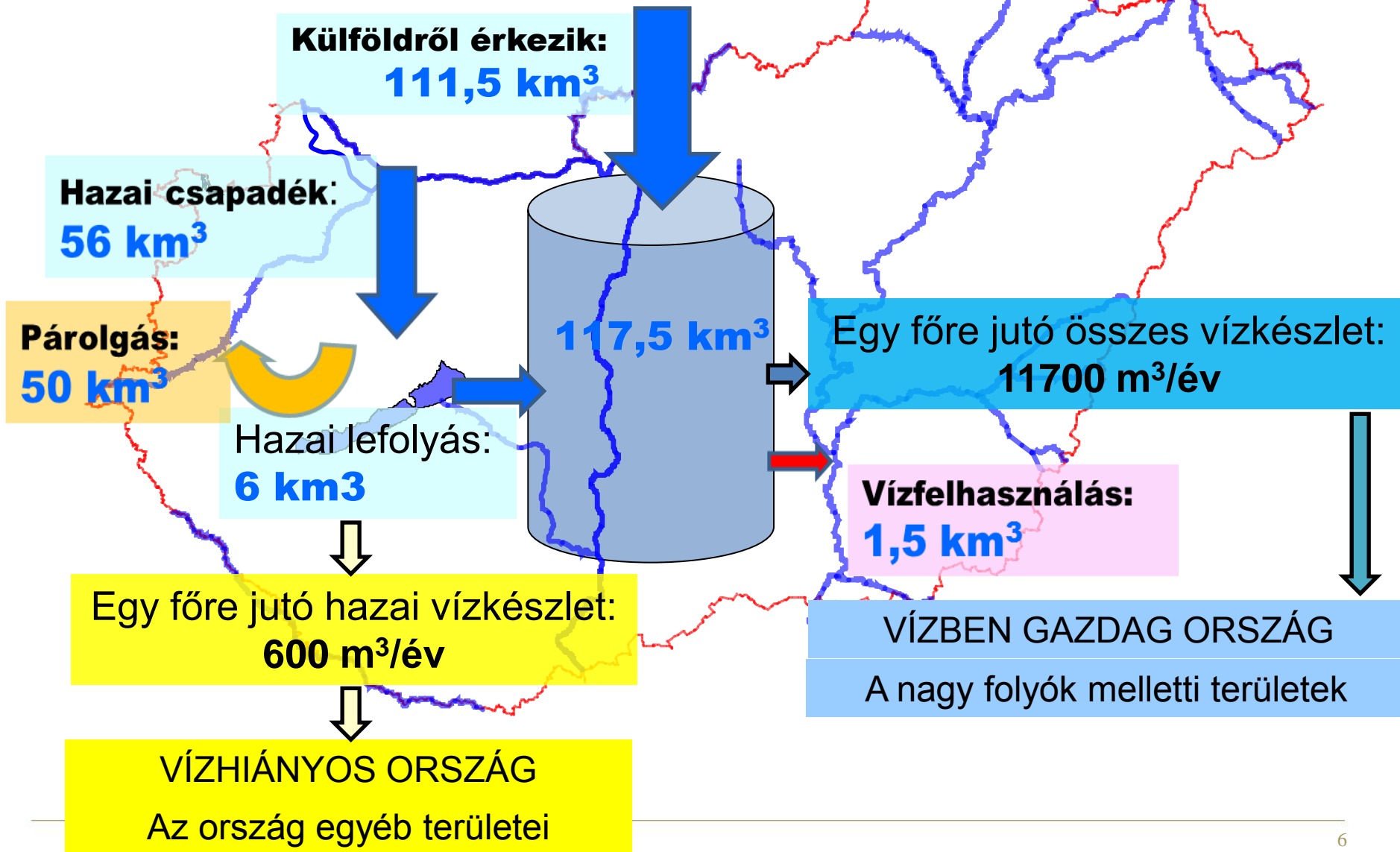
„Blueprint” Európai Unió

Minden dokumentumban szerepel: az állami szerepvállalás, a vízvédelem növelése és a vízgazdálkodás integrálása (külső, belső)

Világ GDP 1 %-át megelőzésre, különben 25 %-os GDP csökkenés !!!

Vízkészlet!

Sok vagy kevés?

A LECSAPOLÓ-BELVIZLEVEZETŐ ÉS VIZHASZNÁLATI TÁRSULATOK 1901-ÉVBEN.

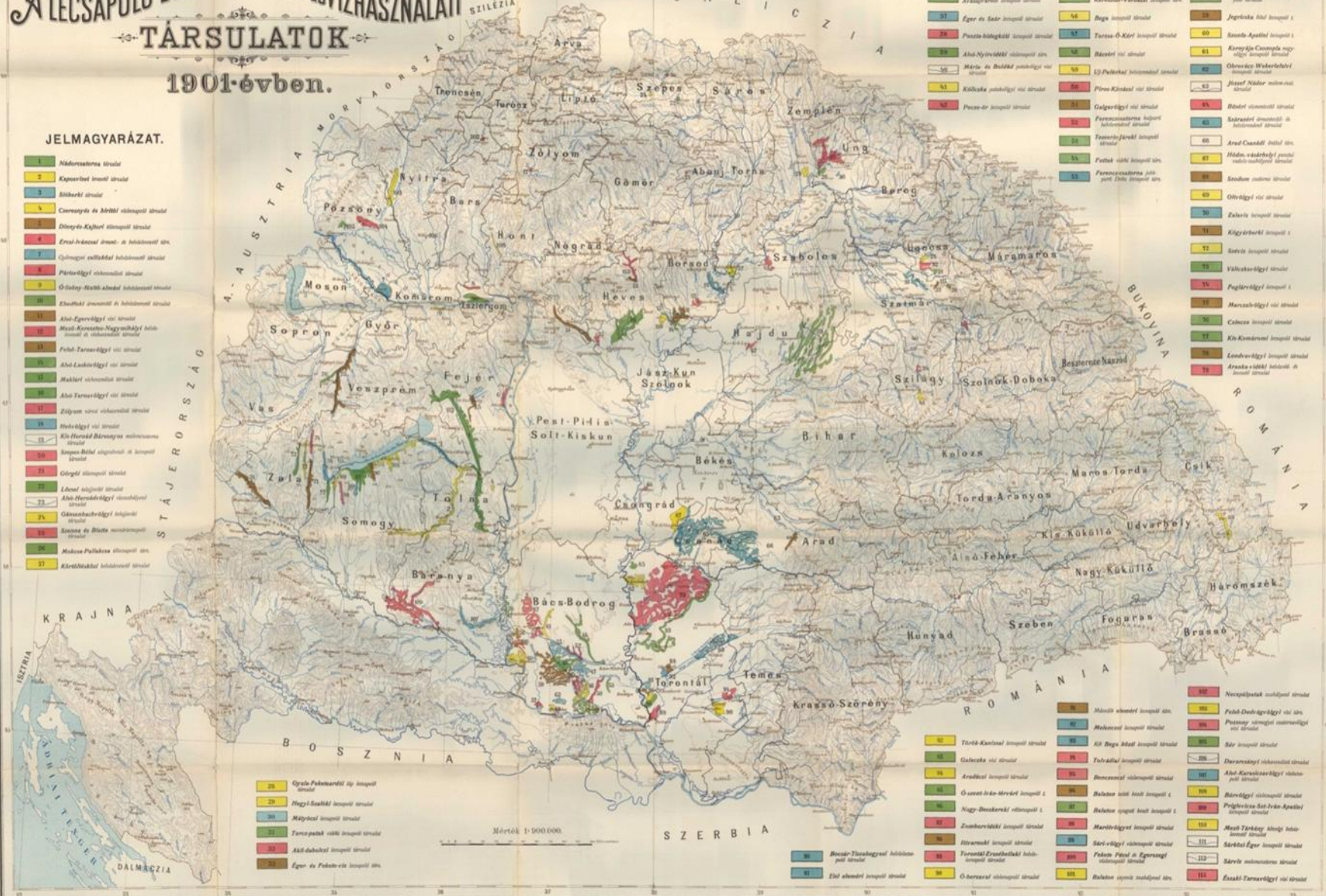
JELMAGYARÁZAT.

- 1 Nádasvárosi társulat
- 2 Kapuvári társulat
- 3 Biharki társulat
- 4 Cseregyés és MIMI társulat
- 5 Dányos-Kajkai társulat
- 6 Ercsi-tócsai társulat
- 7 Gyöngyös-alkalmi társulat
- 8 Pétervárdi társulat
- 9 Ócsányi társulat
- 10 Ekefalvi társulat
- 11 Abád-Egervölgyi társulat
- 12 Mész-Kerecsény-Nagykiskun társulat
- 13 Fehér-Tarcsai társulat
- 14 Abád-Laskóvári társulat
- 15 Maklári társulat
- 16 Abád-Tarcsai társulat
- 17 Zádor társulat
- 18 Hódmezővári társulat
- 19 Kiskunménfőcsanak társulat
- 20 Sáros-Bécsi társulat
- 21 Gyöngy társulat
- 22 László társulat
- 23 Abád-Heroldvári társulat
- 24 Ózonnagyvárosi társulat
- 25 Szentesi társulat
- 26 Maksa-Pálfi társulat
- 27 Kékestetői társulat

- 28 Mész-Kerecsény-Nagykiskun társulat
- 29 Ekefalvi társulat
- 30 Aranybányai társulat
- 31 Éger és Kör társulat
- 32 Pusztaszentlászlói társulat
- 33 Abád-Nyírvölgyi társulat
- 34 Mész és Békai társulat
- 35 Kiskunménfőcsanak társulat
- 36 Pápa társulat
- 37 Csengeri társulat
- 38 Tiszaszentlőrinc társulat
- 39 Kápolna-Dénes-Sz. István társulat
- 40 Kerecsény-Fehérvári társulat
- 41 Buda társulat
- 42 Tarna-Ókér társulat
- 43 Békési társulat
- 44 Új-Lépcső társulat
- 45 Pápa-Kisbéri társulat
- 46 Galgóczi társulat
- 47 Ferenctelek társulat
- 48 Tornyóvári társulat
- 49 Fehér-ér társulat
- 50 Ferenctelek társulat
- 51 Kaposvár-Monostorsányi társulat
- 52 Bakai társulat
- 53 Szentes-Békési társulat
- 54 Jegrőke társulat
- 55 Szent-Apáti társulat
- 56 Kerecsény-Csanád társulat
- 57 Óbuda-Kisbéri társulat
- 58 József-Nádor társulat
- 59 Békési társulat
- 60 Sárospataki társulat
- 61 Arad-Csanád társulat
- 62 Hódmezővárosi társulat
- 63 Szentes társulat
- 64 Óbuda társulat
- 65 Zala társulat
- 66 Kékestetői társulat
- 67 Sárospataki társulat
- 68 Válszékhelyi társulat
- 69 Fehérvölgyi társulat
- 70 Mész-Kerecsényi társulat
- 71 Csengeri társulat
- 72 Kiskunménfőcsanak társulat
- 73 Lendvavölgyi társulat
- 74 Arad-Csanád társulat

- 28 Gyula-Pécsenél társulat
- 29 Helyi társulat
- 30 Mátészalkai társulat
- 31 Tarna-Tarcsai társulat
- 32 Alsó-Békési társulat
- 33 Éger és Fehérvári társulat

- 75 Tisza-Kisbéri társulat
- 76 Csengeri társulat
- 77 Arad-Csanád társulat
- 78 Ócsányi társulat
- 79 Nagy-Békési társulat
- 80 Zomborvári társulat
- 81 Békési társulat
- 82 Tornyóvári társulat
- 83 Fehérvári társulat
- 84 Óbuda-Kisbéri társulat
- 85 Mész-Kerecsényi társulat
- 86 Fehérvölgyi társulat
- 87 Pusztaszentlászlói társulat
- 88 Sárospataki társulat
- 89 Pétervárdi társulat
- 90 Csengeri társulat
- 91 Mész-Kerecsényi társulat
- 92 Sárospataki társulat
- 93 Alsó-Békési társulat
- 94 Alsó-Békési társulat
- 95 Alsó-Békési társulat
- 96 Alsó-Békési társulat
- 97 Alsó-Békési társulat
- 98 Alsó-Békési társulat
- 99 Alsó-Békési társulat
- 100 Alsó-Békési társulat
- 101 Alsó-Békési társulat
- 102 Alsó-Békési társulat
- 103 Alsó-Békési társulat
- 104 Alsó-Békési társulat
- 105 Alsó-Békési társulat
- 106 Alsó-Békési társulat
- 107 Alsó-Békési társulat
- 108 Alsó-Békési társulat
- 109 Alsó-Békési társulat
- 110 Alsó-Békési társulat
- 111 Alsó-Békési társulat
- 112 Alsó-Békési társulat
- 113 Alsó-Békési társulat
- 114 Alsó-Békési társulat
- 115 Alsó-Békési társulat
- 116 Alsó-Békési társulat
- 117 Alsó-Békési társulat
- 118 Alsó-Békési társulat
- 119 Alsó-Békési társulat
- 120 Alsó-Békési társulat

Vizeink eloszlása Extrém hidrológiai

egyenetlen térben és időben! állapotok

Szolnok, 2000 május

VAGY ???

Vizek kártételei

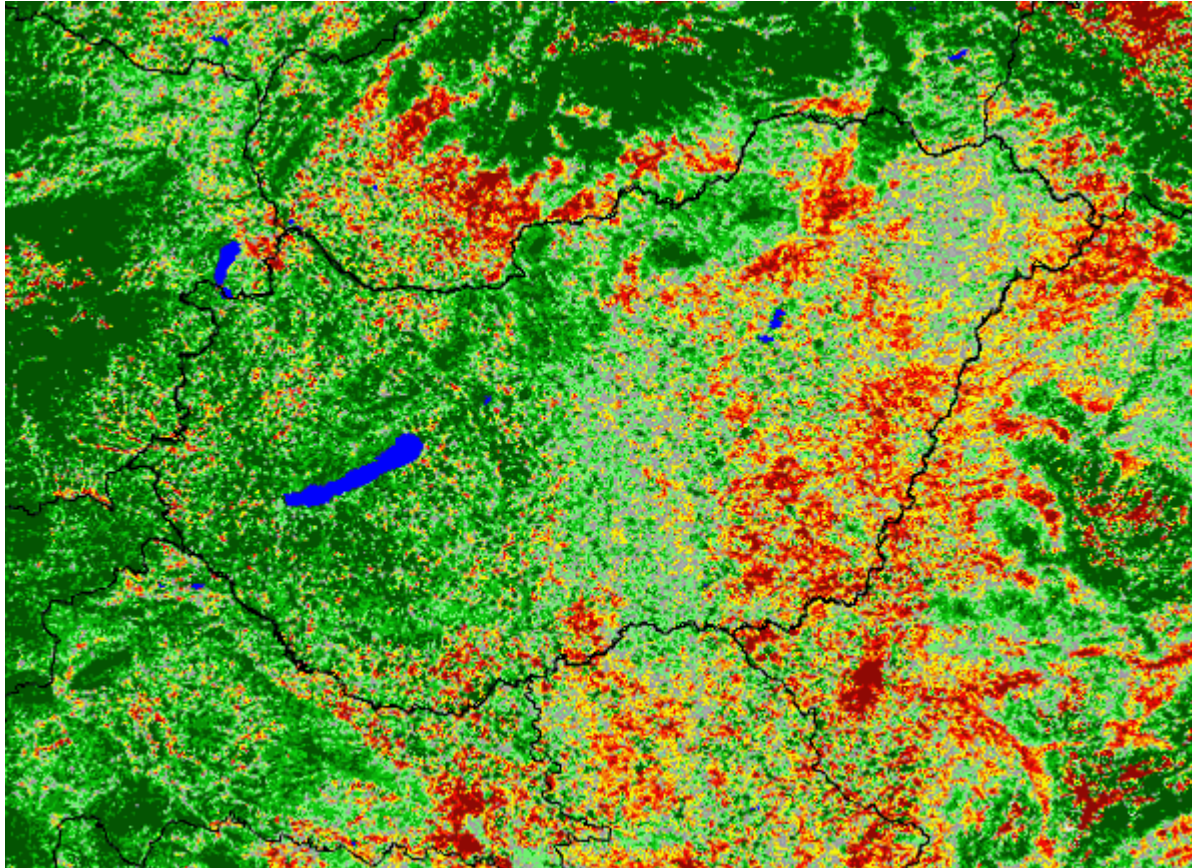
Aszály: 3-5 évente

Belvíz: 2-3 évente

Árvíz : 2-3 évente kicsi, 5-6 évente jelentős, 10-12 évente extrém

2012 március-augusztus műholdas

NDVI növényborítottsági index, 2012 március-augusztus

A KETTŐS helyett TÖBBES VESZÉLYEZTETETTSÉG

ASZÁLY

VÍZMINŐSÉG

IPARI KATASZTRÓFÁK

BELVÍZ

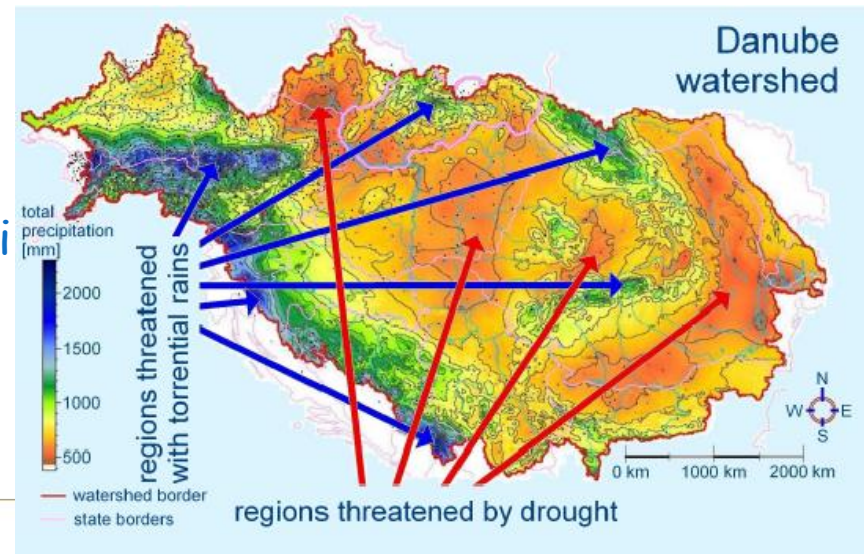
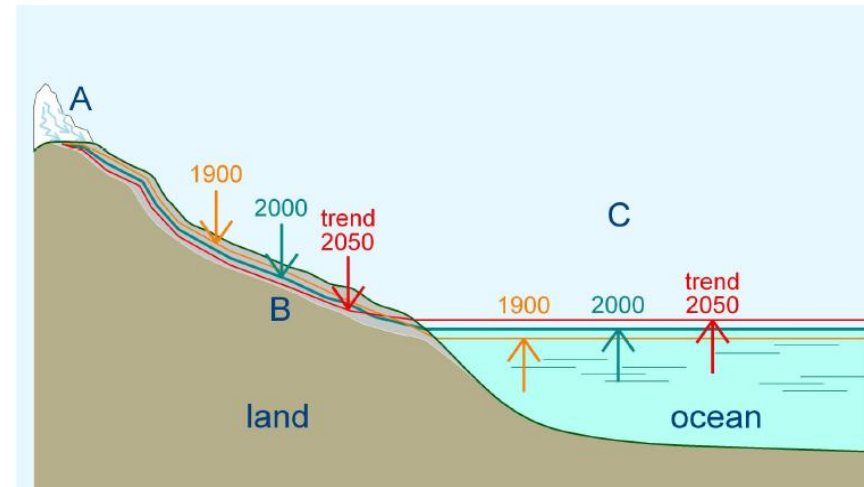
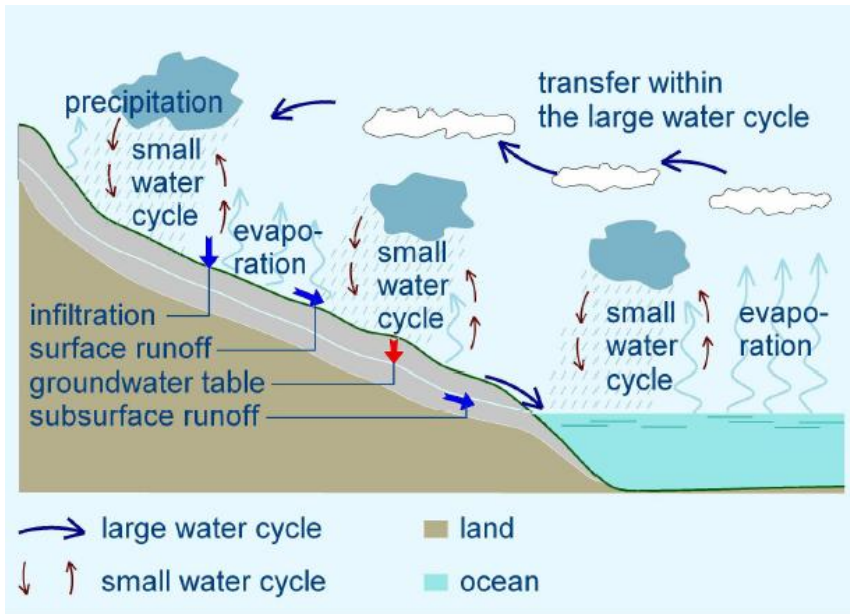
ÁRVÍZ

A víz-politikát integrálni kell a
különböző szektor- és szakpolitikákba

VKI-VGT intézkedések „lefordítása” a
2013. utáni támogatások „nyelvére”

Paradigma váltás a vizek megtartására

- kis víz körforgás - föld feletti
- nagy víz körforgás - föld és óceán feletti
- 20 milliárd m³ esővizet vezetünk el az EU-ban a csatornákból, ami hiányzik a földből és a mezőgazdaságból

- **Rossz támogatási rendszer [12]**

- **Információ hiánya [7]**

- **Érdektelenség a gazdálkodók részéről [7]**

- **Együttműködés hiánya [7]**

- **Rövid távú gondolkodás [6]**

- **Rendezetlen birtokviszonyok [5]**

- **Történelem (gazdálkodói szokások) [5]**

- *Szakismeret hiánya [4]*

- *Érdekkellentétek (földhasználói ellenérdekeltek) [4]*

- *Pénzhiány [3]*

- *Komplex szemléletmód hiánya [3]*

- *Az állami javak rendelkezésre állásához szükséges költségeket a gazdálkodók nem akarják elismerni, nincsenek tisztában a táj felhasználói a táj fenntartás költségeivel. [3]*

- *Széttagoltság (intézményi) [2]*

- *Költséges [2]*

- *Az összhang hiánya a szakterületen belül és [2]*

- *Központosított döntési struktúrák [2]*

- Gazdálkodói profitmaximalizálás a cél
- Bürokrácia
- Slendriánság (felületesség, hanyagság)
- Éghajlatváltozás
- Megvalósítási kényszer hiánya
- Agrárkörnyezeti hiányosságok
- Gazdaságpolitika
- Szabályozás hiányosságai
- Rossz művelési rendszer
- Kis közösségek felbomlása
- A szakma súlytalanná válása
- Politikai érdekek
- Nagytőke érdekeltsége az intenzív, nagytáblás szántóművelésben
- Kevés sikeres példa
- Piaci viszonyok
- Infrastruktúra hiánya, vagy a meglévő infrastruktúrák nehezen változtathatók
- Agrárstratégiában nem szerepel kellő súllyal
- Konfliktushelyzet az infrastruktúra és a természeti adottságok között

Javaslatok

A vízkészlet-gazdálkodást stratégiai szintre kell emelni.

A vizek Magyarországon tartása alapkövetelmény.

Az elméletek helyett a gyakorlati megvalósíthatóság módját kell végre bemutatni.

Elő kell segíteni a szemléletváltozást.

A gazdálkodók képzése (fórumok, szakmai továbbképzések jóval nagyobb mértékben)

Naprakész tájékoztatás az alkalmazkodáshoz.

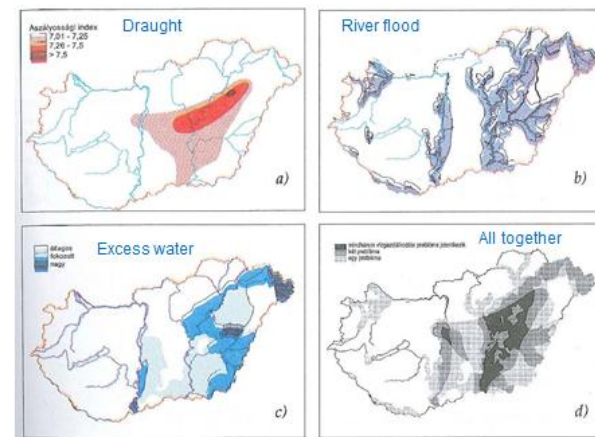
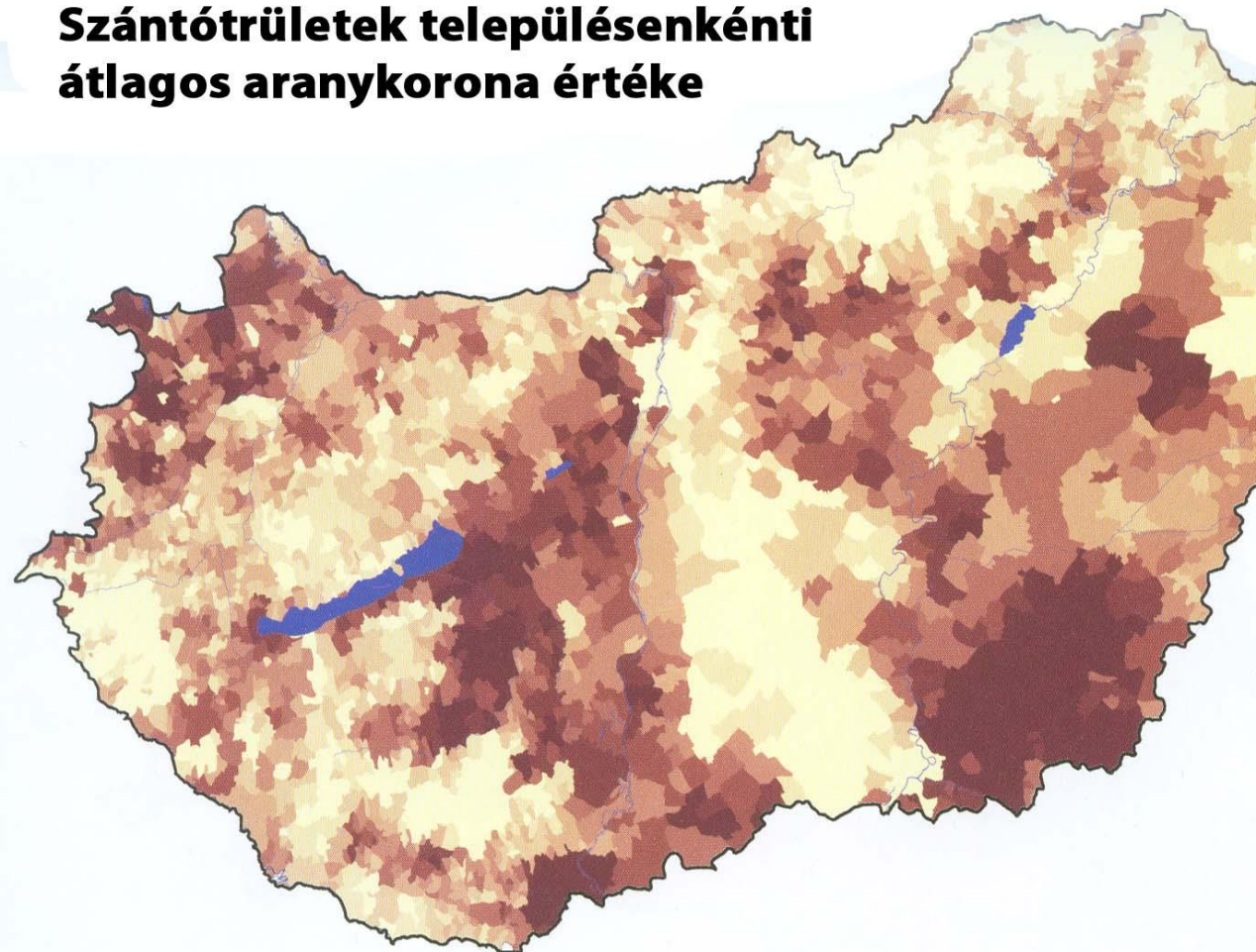

VÍZHIÁNY / VÍZTÖBBLET

ÖNTÖZÉS / VÍZRENDEZÉS / BELVÍZ

Szántóterületek településenkénti átlagos aranykorona értéke

Aranykorona / ha

t
 ísi tulajdonságai alapján
 ására hajlamos terület
 #
 ísára hajlamos terület

Készítette:
 Gödöllői Agrártudományi Egyetem
 Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet

Forrás:
 Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
 településsoros adatok

A Víz Keretirányelv – az aszály ellen

A VKI egyik fontos üzenete:

- A víz nem kereskedelmi termék, hanem megőrzendő örökség.

A VKI célja:

- a vizek mennyiségi és minőségi védelme
- a vízi és víztől függő ökoszisztémák védelme

A VGT szárazodást mérséklő intézkedései

A terv több mint 70 féle intézkedéstípust tartalmaz, melyek jelentős része a sivatagosodás problémájára is válasz lehet.

A védett természeti területekenként föltárt „vizes” problémák 90%-a **a víz hiányából fakad**. Az intézkedéseknek erősíteniük kell

- **a takarékos vízhasználatot,**
- **a víznek a területen való megtartását,**
- **ökonómiai szemlélet erősítését a vízkészletek használatánál, a területhasználatok kialakításánál, jogi, műszaki és közgazdasági eszközökkel.**

THE EUROPEAN ENVIRONMENT

STATE AND OUTLOOK 2010
SYNTHESIS

European Environment Agency

„BLUEPRINT” JELENTÉS AZ EURÓPAI VÍZKÉSZLETEK MEGŐRZÉSÉRŐL

Célja: az EU vízügyi szabályozás komplett értékelése, áttekintése

Idő horizont: 2020 (mint az EU 2020 Stratégia)

Új elemek a vízgazdálkodásban:

- ökológiai szolgáltatások szerepe,
- klímaváltozás, extrémizáció, vízhiány
- demográfiai változások, víz-élelmiszer- energia nexus,
- területhasználatok, integráció jelentősége, stb.

Egyéb szakpolitikákkal való kapcsolatok (NÉS, MEP, KAP reform, stb.)

Blueprint hatástanulmány 12 fő probléma

1. **A víz megfelelő árazásának hiánya**
2. **Vízmennyiségi mérések hiánya**
3. **Kereskedelmi áruk címkézésének hiánya**
4. **Területhasználat/mezőgazdaság hatásai**
5. **Épületek és berendezések víz-hatékonyságatlansága**
6. **Rossz hatékonyságú infrastruktúra (viziközművek)**
7. **A használt vizek újra felhasználásának hiánya**
8. **Jó vízügyi irányítási szervezet („governance“)**
9. **Célkitűzések meghatározása**
10. **Aszály kezelés**
11. **Költség-haszon elemzések**
12. **Tudásbázis/Kutatás szerepe**

- 1980-as évek végén még több, mint 500 millió m³ víz tározására volt lehetőség (ezek részben kiépített tározók, halastavak, részben a csatornák, holtágak vízszintjének megemelésével ún. medertározás), ami azóta folyamatosan csökken, most minden lehetőséget figyelembe véve (a Tisza-tó víztározó kapacitásának növelésével együtt) mintegy 400 millió m³ áll rendelkezésre.
- A tározás növelésére rekonstrukciós és fejlesztési programot tartalmaz a stratégia, legalább három szinten!
- Kiemelt árvízvédelmi tározási program (Vásárhelyi Terv)
- A potenciális tározási lehetőségek kiépítése új tározó terekkel (121 dombvidéki, 134 síkvidéki)
- Önkormányzati, üzemi, lakossági vízvisszatartás, tározás támogatása
- több mint 400 millió m³-el növelhető a vízvisszatartás.

de a talaj a legnagyobb víztározó!!!

Vízvisszatartás, tározás 1.

a tározó területe

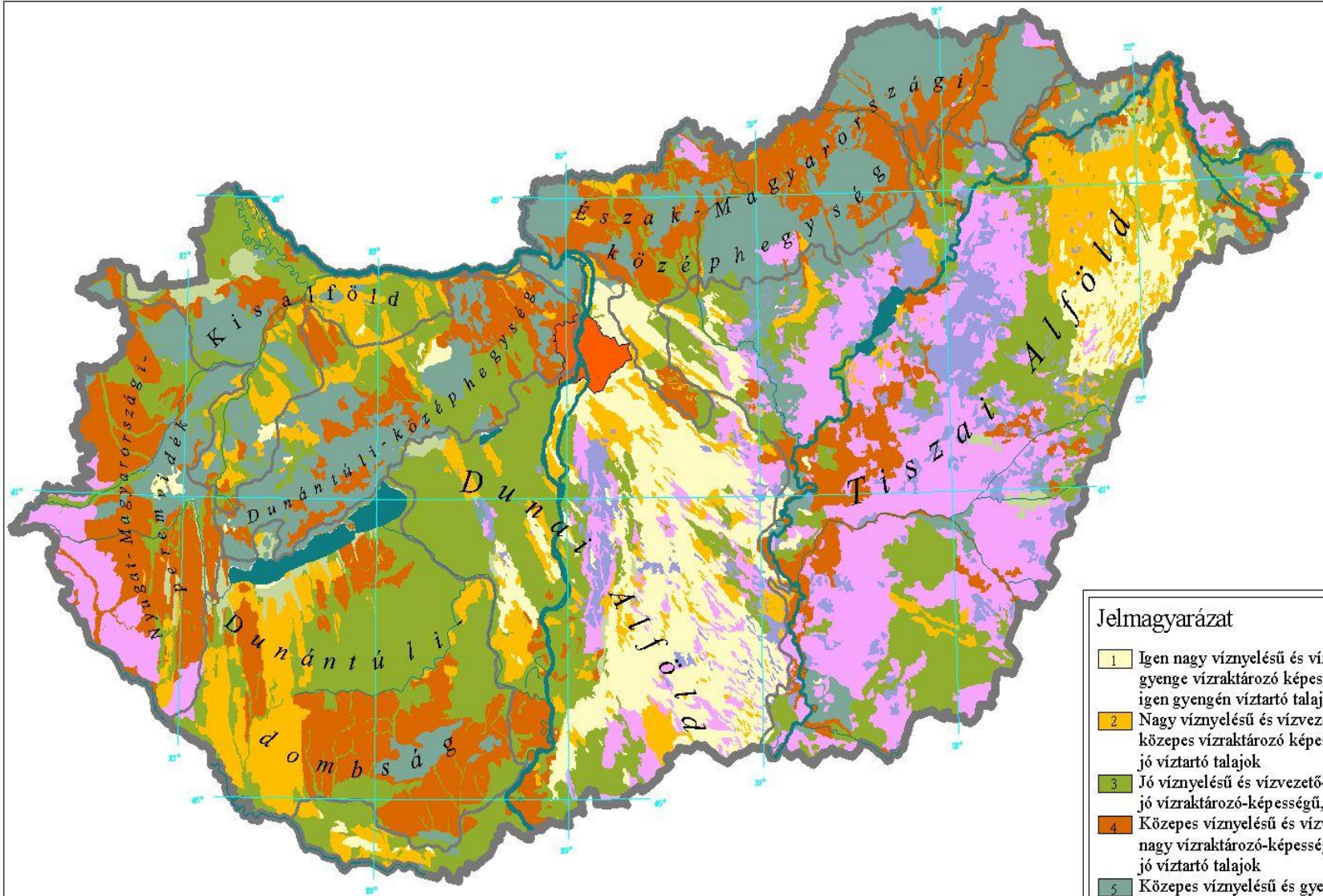
- A természeti tényezők (domborzat, hidrológia, geológia), a vízfelhasználás, a birtokviszonyok és a beépítettség került előtérbe.
- **Funkció szerint:** Vízkárelhárítási, jóléti, a mező-és erdőgaz-dasági hasznosítás, komplex és egyes speciális célok is igényként jelent-kezhettek.
- A **tározók beazonosítása:** a tározók megnevezését, a földrajzi elhelyezkedésének (érintett vízfolyás, csatorna; érintett vízrendszer, érintett megye és az érintett vízügyi szervezetek).
- A **tározók tervezett műszaki és egyéb paramétereit:** a tározó felszíne, a tározó térfogata, a kialakításához szükséges műszaki beavatkozások, feltöltés módja (gravitációs, szivattyús), a terület hasznosítása (rét, legelő, szántó, gyepek, erdő, nádas stb.), a terület tulajdonviszonyai (állami, magán), a javasolt üzemeltető (VIZIG, Vízgazdálkodási társulat, magánszemély stb.), a javasolt hasznosítás,
- A **tározó megvalósításának előkészítettsége:** szükséges hatósági engedélyk, szakhatósági hozzájárulás, tanulmányterv, műszaki tervdokumentáció stb.

Vízvisszatartás, tározás 2.

(ökonómia,
táj- és természetvédelem)

- **Költségelemzés:** fajlagos beruházási költség, illetve az üzemeltetés költség (a terület átlagos talajértéke alacsony legyen, a mezőgazdasági előállított érték minimális legyen, síkvidéken a belvíz veszélyeztetettség mutatója magas legyen).
- **A táj és a természetvédelem jellemzésére:** természetvédelmi terület, tájvédelmi körzet, helyi jelentőségű védett területek, natura 2000 védettség (SCI= különleges, kiemelt, közösségi jelentőségű területek, SPA=különleges madárvédelmi terület), nemzeti ökológiai hálózat (magterület, ökológiai folyosó, puffer területek), világörökségi helyszínek, Ramsari egyezmény területei, ex lege területek (1996. évi LIII. tv: láp, szikes tó, kunhalom, földvár, forrás, víznyelő, barlangok),nyilvántartott tájértékek.
- **megvalósítás becsült költsége, gazdaságosság (vagy mégsem?)**

Jelmagyarázat

1	Igen nagy vízelésű és vízvezető-képességű gyenge vízraktározó képességű, igen gyengén víztartó talajok
2	Nagy vízelésű és vízvezető-képességű, közepes vízraktározó képességű, jó víztartó talajok
3	Jó vízelésű és vízvezető-képességű, jó vízraktározó-képességű, jó víztartó talajok
4	Közepes vízelésű és vízvezető-képességű, nagy vízraktározó-képességű, jó víztartó talajok
5	Közepes vízelésű és gyenge vízvezető-képességű nagy vízraktározó-képességű, erősen víztartó talajok
6	Gyenge vízelésű, igen gyenge vízvezető-képességű erősen víztartó, kedvezőtlen vízgazdálkodású talajok
7	Igen gyenge vízelésű, szélsőségesen gyenge vízvezetőképességű, igen erősen víztartó, igen kedvezőtlen, extrémén szélsőséges vízgazdálkodású talajok
8	Jó vízelésű és vízvezető-képességű, igen nagy vízraktározó- és víztartó képességű talajok
9	Sekély termőrétegűség miatt szélsőséges vízgazdálkodású talajok

A talajok vízgazdálkodási tulajdonságai

térbeli felbontás: 20 ha

Egységes Országos Vettület

0 30 60 90 120 150

kilométer

Tározási lehetőségek felmérése

Tározó	Összes vizsgált		Középtávon megvalósítható			
	tározó [db]	térfogat [millió m ³]	tározó [db]	térfogat [millió m ³]	költség [Mrd Ft]	közfoglalkoztatás keretében elvégezhető [Mrd Ft]
Domvidéki	121	132	95	106	32,57	3,26
Síkvidéki	134	291	24	35	12,97	1,29
Összesen	255	423	119	141	45,54	4,55

1. táblázat. Megvalósítható síkvidéki tározók Magyarországon 2014.04.30-ig

	Érintett megye	Település/tározó megnevezése	 Tározható vízmennyiség [em ³]	Megvalósítás költsége [millió Ft]	Öntözésre igénybevehető	Megvalósítás kockázati tényezői
1	Jász-Nagykun-Szolnok	Felsőszászberki /Szászberki Holt-Zagyva	68	298,5	100	
2	Békés	Gyomaendrőd/Peresi holtág	2500	2	2000	
3	Békés	Szabadkígyós/Kígyósi tározó	800	6,4	0	
4	Békés	Sarkad, Kötegyán/Gyepes tározó	160	20,4	600	
5	Békés	Békéscsaba/Élvízcsatorna-Gerlai holtág;	90	2,3	700	
6	Csongrád	Hódmezővásárhely/ Hódtói záportározó	150	652,62	0	Gazdaságossági vizsgálat szükséges
7	Csongrád	Makó/Nagyéri csatorna csapadékvíz tározó,	14,82	365,97	0	Gazdaságossági vizsgálat szükséges
Összesen:			3 782,82	1 329		

2. táblázat. Megvalósítható dombvidéki tározók Magyarországon 2014.04.30-ig

	Érintett megye	Tározó megnevezése	Tározható vízmennyiség	Megvalósítás költsége	Öntözésre igénybevehető	Megvalósítás kockázati tényezői
			[em ³]	[millió Ft]	[ha]	
1	Veszprém	Kislódi-tározó	39	98	nem	
2	Borsod-Abaúj-Zemplén	Hór-völgyi tározó	8 800	350	50	
3	Borsod-Abaúj-Zemplén	Kupai-tározó	3 216	1 050	0	tulajdonviszonyok rendezése
4	Fejér	Soponyai tározó	2 050	4 375	igen*	tulajdonviszonyok rendezése, tájvédelmi körzet
5	Heves	Domoszlói-tározó	1 600	1 180	100	tulajdonviszonyok rendezése
6	Nógrád	Rimóci I. tározó	804	829	0	elektromos és gázvezetékek áthelyezésének engedélyeztetése, tulajdonviszonyok rendezése
7	Nógrád	Szécsényi-tározó	313	554	igen*	vízjogi létesítési engedély lejárt
8	Somogy	Potonyi tározó	750	3 000	0	Ős Dráva program része, magántulajdonban van, gazdaságossági vizsgálat szükséges
9	Tolna	Mórággyi-tározó	233	290	0	tulajdonviszonyok rendezése szükséges
10	Vas	Dozmati tározó	1 143	900	0	tulajdonviszonyok rendezése szükséges
11	Vas	Bük-Bő-Gór-i tározó	11 000	1 010	0	tulajdonviszonyok rendezése szükséges
12	Baranya	Pécs-Tüskésréti tározó	638	2 000	0	rekultiváció, vízminőségjavítási célú
Összesen:			30 586	15 636		

* Az öntözhető terület felmérése szükséges

Magyarország éves átlag csapadéka

1. melléklet

2014-ig megvalósítható tározók

- negatív vízmérleg
- nagyon változékony térbeli/időbeli eloszlás
- Akkumulációs folyamatok

Öntözési céllal igénybe vehető tározók

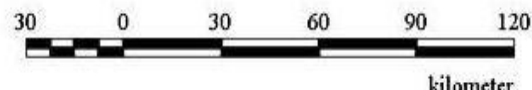
- 14. Szászberki Holt-Zagyva
- 23. Peresi holtág
- 24. Gyepes tározó
- 25. Kígyósi tározó, Szabadkígyós
- 26. Éő vízcsatorna-Gertai holtág
- 93. Hór-völgyi tározó rekonstrukciója
- 94. Domszlói tározó
- 98. Soponyai-tározó rekonstrukciója

Záportározók

- 15. Hódmezővásárhely, Hód-tói záportározó
- 16. Makó, Nagyerri záportározó
- 19. Kislődi tározó
- 20. Mórnyi tározó
- 49. Dozmatitározó
- 93. Hór-völgyi tározó rekonstrukciója
- 94. Domszlói tározó
- 95. Bük-Bő-Gőri tározó
- 99. Rimóczi I. tározó („zöld” tározó)
- 100. Szécsényi-tározó
- 101. Kupai tározó

Vízminőség javítás

- 96. Potonyi tározó
- 97. Pécs-Tüskésréti tározó

2014-ig megvalósítható tározók

Öntözési céllal igénybe vehető tározók

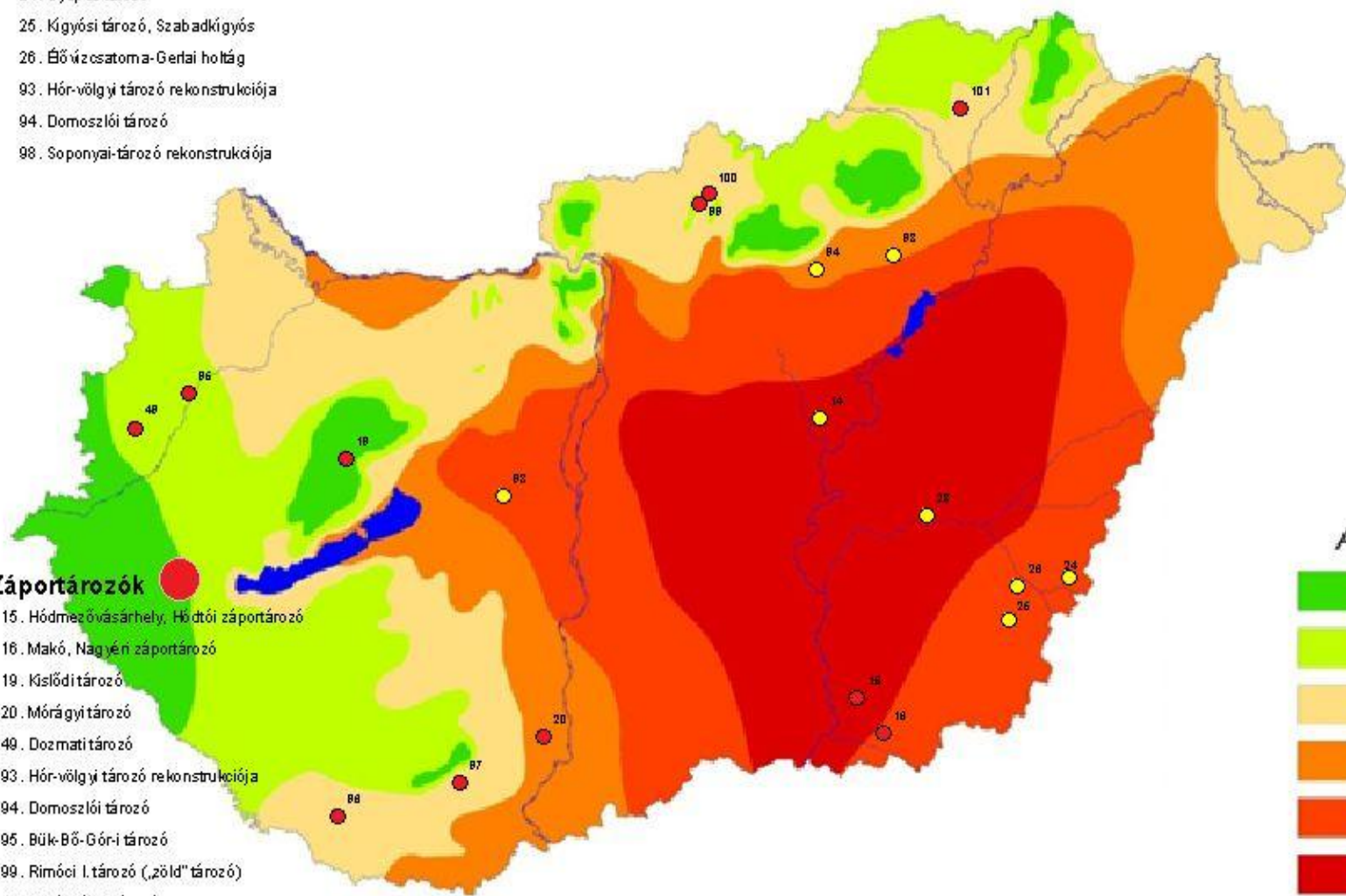
- 14. Szászberki Holt-Zagyva
- 23. Peresi holtág
- 24. Gyepes tározó
- 25. Kigyósi tározó, Szabadkígyós
- 26. Éő vízcsatorna-Gertai holtág
- 93. Hór-völgyi tározó rekonstrukciója
- 94. Domszlói tározó
- 98. Soponyai-tározó rekonstrukciója

Vízminőség javítás

- 96. Potonyi tározó
- 97. Pécs-Tüskésréti tározó

Záportározók

- 15. Hódmezővásárhely, Hódói záportározó
- 16. Makó, Nagyén záportározó
- 19. Kislődi tározó
- 20. Mórággyi tározó
- 49. Dozmati tározó
- 93. Hór-völgyi tározó rekonstrukciója
- 94. Domszlói tározó
- 95. Bük-Bő-Gör-i tározó
- 99. Rimóci I. tározó („zöld” tározó)
- 100. Szécsényi-tározó
- 101. Kupai tározó

Aszályossági zónák

mint szolgáltató infrastruktúra, a társadalom víz iránti igényeit elégíti ki, és védi a javakat a vizek kártételei ellen.

A stratégiában kezelendő témák és a tározás:

- rendelkezünk-e elegendő mennyiségű és minőségű vízkészlettel,
- milyen módon és eszközökkel őrizhetjük meg vízkészleteinket,
- milyen mértékű a biztonság, és mekkorák a kockázatok,
- milyen mértékben szolgálja a vízgazdálkodás a gazdaság, a társadalom, a vidék fejlődését,
- a hazai vízgazdálkodás mennyire szolgálja az életminőség javítását,
- csökkenthetők-e a hasznosítás költségei,
- mennyire érvényesülnek az ökológiai szempontok,
- mennyire hatékony az intézményi rendszer működése, mit jelent az állami szerepvállalás erősítése?

Néhány alapvetés

Dr. Nagy István: „Vízgondok kezelése az Alföldön” c. tanulmánya nyomán

- A vízhiányos és víztöbbletes időszakokkal egyaránt foglalkoznunk kell, lehetőleg együtt.
- 1964 előtt **szabályozott vízvezetést** lehetett megvalósítani, 1964 után a rendszereket szabályozási lehetőség nélküli vízvezetésre építették ki.
- **A vízgazdálkodási alpinfrastruktúrája megfelelő fenntartása és működtetése, az általuk nyújtott szolgáltatás a gazdálkodóknak, a településeknek és az országnak közös érdeke.**
- 1990 után a létesítmények kapacitása és üzembiztonsága a fenntartás elégtelensége és a korszerűsítések elmaradása miatt jelentősen lecsökkent.
- A mezőgazdasági üzemekben felhalmozott, mezőgazdasági vízgazdálkodással kapcsolatos **tudás és gyakorlati tapasztalat jelentős része elveszett**. Leépültek a mezőgazdasági vízgazdálkodás szakmai fejlődését elősegítő tanszékek, műhelyek, a vízügyi oktatás, aminek egyenes következménye az **egyre nagyobb szakember hiány**.
- Meg **kell határoznunk és el kell döntenünk, hogy hogyan kívánjuk a jövőben kezelni az Alföld vízgondjait.**
- A vízgazdálkodási egység területén előforduló többletvizes és vízhiányos helyzetek 28 éves ciklusainak vizsgálatával és az előidéző okok feltárásával lehet csak a szükséges beavatkozásokat megtervezni.
- A többlet vizek elvezetése helyett elsősorban annak talajba juttatását, a talajvízszint optimális szintre való emelését szükséges megvizsgálni.
- **A területhasznosítás optimalizálását és a víz tározását** kell előtérbe helyezni. Egyes területeken talajvíz-gazdálkodást, egyes esetekben talajvízszint szabályozást kell megvalósítani. Többlet vizek elvezetését végső megoldásként kell figyelembe venni!
- A szolgáltató művek korszerűsítésével lehetővé kell tenni a csatornák egyes szakaszain a vízszint szabályozását, meg kell teremteni a szabályozott vízvezetést, továbbá az éven belül, valamint az évek között is változó igényekhez való rugalmas alkalmazkodás üzemeltetési feltételeit. A rendszereket úgy kell üzemeltetni, hogy elősegítsék a talajvízszint szabályozását, a felszín közeli vízkészletek növelését, a vizek tározását, a többlet- és káros vizek elvezetését.
- ~~**Az egyes területeken jelentkező fizetőképes vízigények teljesítésénél, - a felszíni vízkészleteken túl - figyelembe kell venni a felszín közeli vízkészleteket is.**~~

A Nemzeti Vízstratégia

A **vizek mennyiségi és minőségi védelmének**, a vízhasználatok (beleértve az ivóvízellátást, az ipari és öntözési célú vízkivételeket, az ökológiai vízigényeket) szükségleteinek, **a vizek többletéből vagy hiányából eredő káros hatások csökkentésének**, megelőzésének biztosítása.

Időtávja: rövid távú teendők   **-2014**
középtávú teendők   **-2021**
hosszú távú teendők   **-2027**

**a Víz Keretirányelv és az EU
finanszírozás szerint**

A stratégia az alkotmányos alapelvekre, a hazai és EU szabályozásra, a már elkészített egyéb stratégiákra, tervekre, programokra épül, mint a Víz Keretirányelv szerint elkészített Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervek, a Nemzeti Környezetvédelmi Program, A Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia, a Nemzeti Vidékstratégia, az Új Széchenyi Terv, az EU Duna Régió Stratégia, stb.).

KÖVETENDŐK

- A megelőzés elve
- Az elővigyázatosság elve
- A megalapozottság elve
- Az élőhelyekre épülő vízgazdálkodás elve
- Az integrálás elve
- A még elviselhető kockázat elve
- A költségmegtérülés, de legalább a költséghasznosulás elve
- Hazai sajátosság: közcélúság, közérdek

Területi vízgazdálkodás, öntözésfejlesztés, aszálykezelés

Célkitűzések:

- Gyors vízvezetés és **Vízvisszatartás**
- A klímaváltozás hatásainak mérséklése, beleértve az **aszálykezelési** feladatokat;
- **Az öntözési feltételek javítása**, az öntözéses gazdálkodás feltételeinek biztosítása, a mezőgazdaság versenyképességének javítása;
- **A mezőgazdasági termelők terheinek csökkentése**, a termelés biztonság vízgazdálkodási feltételeinek stabilizálása;
- **A települések és a lakosság nem ivóvíz célú vízszükségletének biztosítására a helyi víztározás pályázatainak elősegítése;**
- A Nitrát Irányelv követelményeinek teljesítése a kijelölt érzékeny területeken, a jó mezőgazdasági gyakorlat végrehajtásának elősegítése

Vízkárelhárítás

Célkitűzések:

- Az **állam fokozott felelőssége** mellett a vízbiztonság megteremtése;
- Magyarország **tározási kapacitásának növelése**, a **vizek** lehetőség szerinti **visszatartása**;
- Az árvíz levonulását elősegítő **nagyvízi meder megtartása**, a levezető kapacitás megtartása, növelése;
- Helyre kell állítani a védelmi művek állapotát, el kell érni a **megfelelő szintű kiépítettséget**;
- A nagyvízi **mederkezelési tervek** elkészítése az EU Árvízi Irányelvének megfelelően;
- Az **árvízi veszély és kockázati térképek elkészítése**;
- A külföldi lefolyás-szabályozás és a hazai árvízvédelem, területi tervezés összehangolása, a **határvízi együttműködés erősítése**;
- Az árvízvédelem úgynevezett **nem-szerkezeti módszereinek (szervezeti, szervezési, fenntartási feladatok, védekezési eszközrendszer, árvízi előrejelzés és monitoring) fejlesztése és alkalmazása**;
- **Helyre kell állítani a védekező szervezetek hierarchiáját** az igazgatóságok, a vízitársulatok, és az önkormányzatok között;
- Az árvíz kockázat kezelését össze kell kapcsolni a mezőgazdasági és egyéb területhasználatokkal.

Települési vízgazdálkodás

Célkitűzések:

- **Az állam szerepének erősítése** a vízellátási hálózatok vagyonkezelésében, a vízszolgáltatásban, a víziközmű szolgáltatásban, a víziközművek állapotának javításában, az EU szabályozás teljesítésében
- A 98/83/EK Ivóvíz irányelvben foglalt kötelezettségek teljesítése, az **Ivóvízminőség-javító Program teljes körű végrehajtása;**
- A 91/271/EGK **Szennyvíz irányelvben** foglalt határidős kötelezettségek **teljesítése;**
- A Magyar Energia Hivatalt segíteni kell az **üzemeltető szervezetek integrációjának** megvalósításában és a hatósági ármegállapítás és ellenőrzés teljes rendszerének felállításában, valamint a gördülő fejlesztési és rekonstrukciós terv jóváhagyásának szakmai, műszaki kérdéseiben;
- A településeken gondoskodni kell a csapadékvíz-gazdálkodásról, melynek során a keletkező **csapadékvizek helyben-tartására és hasznosítására**, valamint a települési és területi elvezető rendszerek megfelelő kapcsolatának kialakítására kell törekedni.

Kiemelt vízgazdálkodási kérdések

- Nagy tavaink vízgazdálkodása
- Regionális és Határvízi kapcsolatok
- Hajózáshoz kapcsolódó vízügyi feladatok
- Megújuló energia stratégia vízgazdálkodási vonatkozásai
- Duna-Tisza Közi Homokhátság vízellátása
- Duna-Tisza csatorna, Jászsági főcsatorna ???

FORRÁSALLOKÁCIÓ

- VKI - VGT
- BLUPRINT, bilaterális tárgyalások
- VGT2
- OP – VP, fejlesztési beruházások követelményei, EU feltételrendszer
- Támogatási intenzitások, költségvetési garanciák, önerő problémák
- Állami szerepvállalás erősítése
- stb.

A megvalósítás programja a KVASSAY JENŐ TERV!

Gróf Széchenyi István így írt a vizek szabályozásáról:

„...vizeink szabályozását ... ha minden oldalról megfontolás s tökéletes összefüggés nélkül vitetik végbe, ... alkalmasint többet fog egy vidéknek ártani, mint amennyit használna másiknak, sőt talán még azon tájt is fogja sújtani, mellynek kedvéért vittek végbe, minthogy csak egy kissé hosszabb időt tekintve még nagy kérdés, a mezei gazdákra nézve, valljon mi sorvasztóbb baj: a néha nagyobb víz-e, vagy a közönséges és kivált az alföldön olly tikkasztó szárazság: midőn minden esetre alig követhetni el a mezei gazdaság körében otrombább bűnt, mint vizek – mert néha alkalmatlanok – meg nem fontolt, s ekkép hebehurgya leszállítása által ellökni s megsemmisíteni az irrigatio áldását, mellyel semmi nem ér fel.”

www.vizeink.hu - www.euvki.hu - www.icpdr.org -
www.circa.europa.eu - www.water.europa.eu
www.nemzetivizstrategia.hu
vizstrategia@vm.gov.hu

Seneca: „...nem jó annak
semmiféle szél,
aki nem tudja
melyik kikötőbe tart.”

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!